

PL ISSN 0029-8514

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT HISTORII

ODRODZENIE I REFORMACJA W POLSCE

TOM XLI

Semper

www.rcin.org.pl

*Tibi, Iuli Domański,
sapientiae antiquae atque medi et recentioris aevi
sollertissimo scrutatori,
Erasmi aliorumque auctorum Latinorum
egregio editori,
qui omnes collegas discipulosque
ope consilio benevolentia
semper adiuuare es paratus,
hoc volumen
septuagesimo die natali
damus donamus dedicamus*

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

**ODRODZENIE I REFORMACJA
W POLSCE**

TOM XLI

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
WARSZAWA 1997

KOMITET REDAKCYJNY

Juliusz DOMAŃSKI (Warszawa), Czesław HERNAS (Wrocław),
Adam MANIKOWSKI (Warszawa), Piotr SALWA (Warszawa),
Lech SZCZUCKI (Warszawa) — zastępca redaktora,
Janusz TAZBIR (Warszawa) — redaktor, Andrzej WYCZAŃSKI (Warszawa)

© Copyright by Polska Akademia Nauk — Instytut Historii
and Wydawnictwo Naukowe *Semper*, Warszawa 1997

© All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced,
stored in a retrieval system, or transmitted,
in any form or by any means
without the prior permission of the publishers,
Instytut Historii PAN and Wydawnictwo Naukowe *Semper*

© Wszelkie prawa zastrzeżone.

Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji
w mediach każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia
Instytutu Historii PAN i Wydawnictwa Naukowego *Semper*

PL ISSN 0029-8514

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

00-321 Warszawa, ul. Bednarska 20A
tel./fax: (48) (22) 635 49 73
e-mail: semper@rubikon.net.pl lub semper@free.polbox.pl
Internet: <http://WWW.rubikon.net.pl/semper/>

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

<i>Jan Miernowski</i> (Warszawa–Madison), Czy humaniści wierzyli w swoje mity? Kabala a teologia negatywna w dobie Renesansu	7
<i>Jerzy Dobrzycki</i> (Warszawa), Wcześni czytelnicy Kopernika	33
<i>Mikołaj Szymański</i> (Warszawa), Czemu Erazm wątpił w istnienie sowych jaj?	43
<i>Janusz T. Maciuszko</i> (Warszawa), «Żeś jest pasterz domku twego, dziatek i czeladki twojej». Uwagi o warsztacie kaznodziejskim Mikołaja Reja	47
<i>Barbara Marczuk</i> (Kraków), Medytacja nad psalmem <i>Miserere</i> Filipa Duplessis–Mornay w świetle kalwińskiej koncepcji pokuty	61
<i>Jan Pirożyński</i> (Kraków), Związki kulturalne Polski z Zurychem w XVI wieku w świetle zachowanej korespondencji i prototypów prasowych	73
<i>Janusz Tazbir</i> (Warszawa), Sarmaci o Abisynii: stereotypy i wiedza	89
<i>Jakub Z. Lichański</i> (Warszawa), Brunsbergica Pallas. Na marginesie historii bibliotek i nauki w dobie Renesansu	111
<i>Zbigniew Nowak</i> (Gdańsk), Encomium Bibliothecae Gedanensis (Na jubileusz 400–lecia Biblioteki Gdańskiej)	123
<i>Almut Bues</i> (Warszawa), Polityka papieska wobec pierwszego bezkrólewia w Polsce	131
<i>Wojciech Tygielski</i> (Warszawa), <i>Avvisi</i> z Polski w zbiorach urbinackich. Kilka uwag na temat przepływu informacji na przelomie XVI w.	141

MATERIAŁY

<i>Zdzisław Pietrzyk</i> (Kraków), «Tylem się w Strazburku nauczył...». Studia Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła Sierotki w Strasburgu w latach 1563–1564	159
<i>Leszek Jarmiński</i> (Warszawa), Trudne starania o wysłanie posła Zygmunta III Wazy z obediencją do papieża Klemensa VIII	169
<i>Wacław Urban</i> (Kielce–Kraków), Spuścizna po Andrzeju Dudyczu	177

RECENZJE

P. Zambelli, <i>L'apprendista stregone. Astrologia, cabala e arte lulliana in Pico della Mirandola e seguaci</i> (<i>Danilo Facca</i>)	181
P. Zambelli, <i>Una reincarnazione di Pico ai tempi di Pomponazzi</i> (<i>Danilo Facca</i>)	183

Ungarische Drucke and Hungarica 1480–1720. Katalog der Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel (<i>Marceli Kosman</i>)	184
Andreas Dudithius, Epistulae, editae curantibus Lecho Szezueki et Tiburtio Szepessy. Pars I: 1554–1567 (<i>Daniło Facca</i>)	186
Andreas Dudithius, Epistulae, editae curantibus Lecho Szezueki et Tiburtio Szepessy. Pars II: 1568–1573 (<i>Almut Bues</i>)	187
D. Żołądz–Strzelezyk, Peregrinatio academica. Studia młodzieży polskiej z Korony i Litwy na akademiach i uniwersytetach niemieckich w XVI i pierwszej połowie XVII wieku (<i>Marceli Kosman</i>)	188
J. Dworzaczkowa, Reformacja i kontreformacja w Wielkopolsce (<i>Dariusz Rott</i>)	190
Religion und Religiosität im Zeitalter des Barocks (<i>Marceli Kosman</i>)	191
R. Lorenzetti, L'antropologia filosofica di Fausto Sozzini; G. J. Kaczyński, La libertà religiosa nel pensiero dei fratelli polacchi (<i>Daniło Facca</i>)	193
K. Lambrecht, Hexenverfolgung und Zaubereiprozesse in den schlesischen Territorien (<i>Stanisław Saimonowicz</i>)	195
Stanisław Lubieniecki, History of the Polish Reformation and Nine Related Documents (<i>Jan Pirożyński</i>)	198
II. Morsztyn, Światowa Rozkosz z ochmistrem swoim i ze dwunastą swych służebnych panien (<i>Jan Potkański</i>)	201
Kasper Twardowski, Pochodnia miłości Bożej z pięcią strzał ognistych (<i>Jan Potkański</i>) . . .	201

KRONIKA

Portrety Marcina Lutra. Wystawa w 450–lecie śmierci reformatora (<i>Marceli Kosman</i>)	203

WSPOMNIENIA POŚMIERTNE

Stanisław Cynarski (1923–1996) (<i>Danuta Quirini–Popławska</i>)	205

Zasady przygotowania artykułów do druku w «Odrodzeniu i Reformacji w Polsce»

Uwagi ogólne:

1. Prosimy unikać, jeśli to możliwe, znaków lub liter akcentowanych nie występujących we współczesnych językach europejskich.
2. Akceptujemy odbitki fotograficzne na cienkim, błyszczącym, gładkim papierze (ewentualnie pozytyw w stopniach szarości w skali 1:1).
3. Rysunki kreskowe prosimy przygotowywać tuszem na kalce lub białym kartonie. Akceptujemy też dobrej jakości odbitki kserograficzne.
4. Nietypowe znaki lub napisy (np. frazy z „piętrowymi” akcentami) prosimy rysować tuszem na kalce — będą skanowane jako ilustracje.
5. Przypisy należy numerować w ciągu.
6. Tytuły dzieł obcych i miejsce ich wydania należy podawać w wersji oryginalnej.
7. Cytowane w przypisach dzieła należy podawać — za pierwszym razem — w pełnym zapisie bibliograficznym w sposób następujący: pierwsza litera imienia autora—kropka, nazwisko—przecinek, tytuł dzieła—przecinek, miejsce i rok wydania—przecinek, strona—kropka. Przykłady:

H. Barycz, Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu, Kraków 1935, s. 15.

S. Kot, Jana Kochanowskiego podróże i studia zagraniczne, w: Id., Polska złotego wieku a Europa. Studia i szkice, Warszawa 1987, s. 216–217.

A. Brückner, O różnowierstwie polskim słów kilka, „Reformacja w Polsce”, I, 1921, s. 1–14.

Przykłady cytowania źródeł rękopiśmiennych

Wiedeń, Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Polen 13, fasc. 9, k. 19–20v.

Kraków, Biblioteka Czartoryskich, rkps 1403, k. 15.

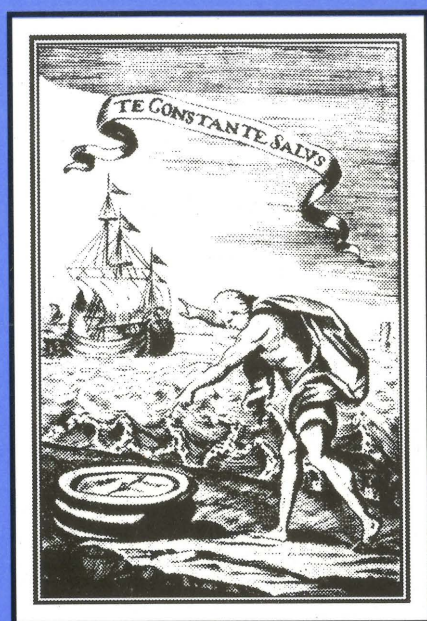
8. Przy podawaniu dat nazwy miesięcy należy pisać słowami.
9. Należy stosować skróty: op. cit., ibidem, id. (=idem), ead. (=eadem), oprac., wyd., red.
10. Recenzja powinna zawierać dokładny opis bibliograficzny omawianej książki (z podaniem liczby stron).
11. Teksty, które nie będą odpowiadały w.w. zasadom, zostaną zwrócone autorom.

W przypadku artykułu pisanego na komputerze prosimy o przestrzeganie następujących reguł:

- a) tekst, tytuły i śródtytuły należy wyrównywać do lewej, nie stosować żadnych przeniesień ani wcięć akapitowych (akapity dobrze jest zaznaczać podwójnym wciśnięciem klawisza <enter>); tzw. formatowanie w edytorze jest zbędne i może być źródłem błędów w trakcie konwersji;
- b) litery (znaki) specjalne lub takie, których autor nie może uzyskać w danym edytorze, prosimy jednoznacznie kodować unikalnymi dla danego tekstu znakami (lub ich grupami) i załączyć legendę, na przykład:

oznaczenie	co oznacza
\$\$	è
&&	∅
%%	∞

- c) przypisy — niezależnie od tego, czy są włamane pod tekstem, czy nie — prosimy dodatkowo skopiować do oddzielnego pliku;
- d) prosimy nie stosować żadnych dodatkowych spacji (np. w celu spacjowania tekstu); prosimy też sprawdzić, czy są w tekście podwójne spacje i je usunąć; z drugiej strony należy pamiętać, że pisownia polska w zasadzie (poza wyjątkami w rodzaju: m.in.) nie dopuszcza braku spacji po znaku przestankowym (błędne są więc np. zapisy: J.A.<spacja>Cooper, J.A.Cooper, poprawny zaś: J.<spacja>A.<spacja>Cooper);
- e) akceptowane są następujące wyróżnienia w tekście z większości edytorów: kursywa, pogrubienie, frakcje dolna i górna;
- f) przed nagraniem artykułu oraz jego zapasowej kopii (pod inną nazwą) należy sprawdzić dyskietkę pod kątem technicznym (scandisk, NDD itp.) i antywirusowym; akceptujemy popularne programy pakujące (np. ARJ);
- g) akceptujemy ilustracje w popularnych formatach (np. TIFF);
- h) nazwę i wersję edytora oraz dane o formacie ilustracji prosimy umieścić na etykiecie dyskietki.

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, tel. 635 49 73